

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
« 31 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання естрадного вокалу

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність **014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Яловська І. В. Методика навчання естрадного вокалу : робоча програма вибіркової навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2023. 13 с.

Розробник: Яловська Ілона Володимирівна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін
Протокол від « 31 » серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії

Сергій ШЕГЕРА

1. Вступ

«Методика навчання естрадного вокалу» є однією з важливих дисциплін у підготовці висококваліфікованого, професійно компетентного вчителя музичного мистецтва, керівника вокальної студії. На заняттях здобувачі фахової передвищої освіти оволодівають комплексом знань, умінь та навичок, вибором необхідних принципів пізнання, спрямованих на вивчення впливу вокальної музики на формування особистості.

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Методика навчання естрадного вокалу» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійна ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів ECTS: 2	Галузь знань 01 Освіта	Вибіркова
	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	
Змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 60		3-й
	Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 1	Семестр
6-й		
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		26 год
		Практичні
		14 год
		Самостійна робота
20 год		
		Вид контролю: Екзамен – 6-й семестр

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 66,6 % / 33,3 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика навчання естрадного вокалу» є формування у майбутніх учителів музичного мистецтва, керівників вокальних студій системи теоретико-методологічних знань і практичних умінь для ефективного навчання учнів естрадному вокалу.

Основні завдання курсу:

- 1) свідоме оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти теоретичними знаннями з проблем навчання естрадного вокалу учнів;
- 2) усвідомлене засвоєння завдань, змісту, форм та методів навчання естрадного вокалу учнів різних вікових груп;
- 3) набуття студентською молоддю умінь проектувати, організовувати і реалізовувати пізнавальні, розвивальні та виховні аспекти педагогічної взаємодії на заняттях естрадного вокалу у вокальних студіях, гуртках естрадного співу;
- 4) формувати майстерність творчо використовувати в музично-освітній діяльності надбань естрадно-вокальної педагогіки;
- 5) розвивати самостійність та творчі здібності майбутніх учителів музичного мистецтва;
- 6) формувати у здобувачів фахової передвищої музично-педагогічної освіти позитивну мотивацію до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності;
- 7) забезпечити професійну готовність майбутніх педагогів-музикантів до створення умов для особистісного розвитку учнів у процесі занять естрадним вокалом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої музично-педагогічної освіти повинні бути сформовані такі **компетентності:**

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК7 Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК12 Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК16 Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування у процесі виконання професійних завдань.

СК18 Здатність впроваджувати здоров'язберезувальні технології розвитку особистості засобами музичного мистецтва та працювати з учнями з особливими освітніми потребами.

СК19 Здатність до вокальної, диригентсько-хорової та інструментальної інтерпретації музичних творів.

СК22 Здатність організувати сольну і колективну вокально-виконавську діяльність учнів різних вікових груп.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Методика навчання естрадного вокалу» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН7 Організувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

PH11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

PH12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

PH13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

PH15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

PH16 Володіти теоретико-методологічними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами та закономірностями організації музично-освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; враховувати у процесі музичного навчання та виховання учнів їх індивідуальні та вікові особливості, освітні потреби.

PH23 Уміти формувати вокально-виконавський репертуар для учасників вокальної студії, розвивати їх творчий потенціал, вокально-виконавську майстерність.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади навчання естрадного вокалу

Тема 1. «Методика навчання естрадного вокалу» як навчальна дисципліна

«Методика навчання естрадного вокалу» як навчальна дисципліна, її місце та значення у системі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, керівників вокальних студій.

Сутність поняття «естрадний вокал». Сучасні тенденції розвитку естрадного вокалу.

Сучасні вимоги до професійної підготовки керівників вокальних студій, гуртків естрадного вокалу.

Тема 2. Наукові засади естрадно-вокальної та мовленнєвої педагогіки

Поняття про процес утворення звуку. Теорії звукоутворення (міоеластична, нейроронаксічна, резонансна).

Естрадний спів як складний психофізіологічний процес. Поняття «вокальна техніка» та «вокальна механіка».

Формантні характеристики мовлення і співу видатних естрадних виконавців як критерій ефективності процесу фонації. Принципи естрадно-вокальної педагогіки та особливості індивідуального підходу в опануванні вокальним мистецтвом

Тема 3. Заняття естрадного вокалу

Зміст та специфічні особливості заняття з естрадного вокалу у вокальній студії, гуртку естрадного співу. Дидактичні принципи на заняттях естрадним вокалом. Структура заняття з естрадного вокалу, план-конспект заняття. Співоча гігієна на заняттях із естрадного вокалу. Зміст підготовки педагога-музиканта до заняття. Особливості підбору вокально-виконавського репертуару. Особливості

проведення занять з естрадного вокалу з дітьми з особливими освітніми потребами.

Тема 4. Сучасні методи та прийоми навчання естрадного вокалу

Методологія постановки естрадного голосу. Особливості навчання учнівської молоді естрадного вокалу у вокальних студіях, гуртках естрадного співу. Виконавські прийоми: легкість та м'якість, свобода голосу, техніка, глибина тембру. Вироблення вокально-технічних та художньо-виконавських навичок естрадного співу.

Змістовий модуль 2. Жанри та стилі естрадного вокалу, методика їх виконання

Тема 5. Сучасні манери та методики співу

Методика Сета Ріггза та її вплив на мистецтво естрадного співу. Прийоми вивчення естрадного співу: 1) розщеплення; 2) драйв (підвиди: рев, хрипкий голос, гроулінг та ін.); 3) субтон; 4) обертоновий спів 5) глісандо, або «слайд» — плавний перехід з ноти на ноту; 6) фальцет; 7) Йодль; 8) Штробас.

Тема 6. Вивчення джазу на заняттях з естрадного вокалу

Історія створення джазу. Блюз. Джазові виконавці ХХ століття. Етапи розвитку та особливості виконання блюзу. Характерні особливості мелодики блюзу.

Тема 7. Рок-вокал та соул вокал: особливості виконання

Характерні особливості та технічні прийоми стилю соул: невизначене взяття нот, гра «регістрами», пасажі *running*, темброві прийоми соулу. Методика виконання соулу: «компресований» голос, півголос або субтон. Відмінні риси між стилем соул вокал та рок-вокал.

Змістовий модуль 3. Методологічні основи навчання естрадного вокалу

Тема 8. Методика роботи над вокалізами на заняттях з естрадного вокалу

Принципи класифікації вокальних вправ. Спів вокальних вправ під власний супровід з модуляціями у всі тональності вгору і вниз. Добір вокальних вправ на розвиток різних вокальних навичок. Методика роботи над вокальними вправами.

Тема 9. Творче втілення вокального образу на сцені

Головні фактори формування вокаліста-виконавця. Сутність творчого перевтілення вокаліста у процесі створення сценічного образу. Значення концертного репертуару, елементів сценічної майстерності, сценічної адаптації для цілісної передачі художнього образу. Обробка голосу, співтворчість вокаліста та звукооператора.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		практ.	лаб.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади навчання естрадного вокалу					
Тема 1. «Методика навчання естрадного вокалу» як навчальна дисципліна	5	2	1		2
Тема 2. Наукові засади естрадно-вокальної та мовленнєвої педагогіки	5	2	1		2
Тема 3. Заняття естрадного вокалу	8	2	2		4
Тема 4. Сучасні методи та прийоми навчання естрадного вокалу	8	4	2		2
Разом за змістовим модулем 1.	26	10	6		10
Змістовий модуль 2. Жанри та стилі естрадного вокалу, методика їх виконання					
Тема 5. Сучасні манери та методики співу	8	4	2		2
Тема 6. Вивчення джазу на заняттях з естрадного вокалу	6	3	1		2
Тема 7. Рок-вокал та соул вокал: особливості виконання	8	4	2		2
Разом за змістовим модулем 2.	22	11	5		6
Змістовий модуль 3. Методологічні основи навчання естрадного вокалу					
Тема 8. Методика роботи над вокалізами на заняттях з естрадного вокалу	6	2	2		2
Тема 9. Творче втілення вокального образу на сцені	6	3	1		2
Разом за змістовим модулем 3.	12	5	3		4
Разом за 6-й семестр	60	26	14		20
Разом годин за навчальним планом	60	26	14		20

6. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Професійні вимоги до керівників вокальних студій, гуртків естрадного вокалу	1
2.	Особливості звукоутворення в естрадному співі	1
3.	Складання та аудиторний аналіз плану-конспекту заняття з естрадного вокалу	2
4.	Сучасні методи та прийоми навчання естрадного вокалу	2
5.	Підготовка та аудиторний аналіз фрагменту заняття з естрадного вокалу із ознайомлення з сучасними прийомами вокалу (вокальний прийом на вибір)	2
6.	Підготовка та аудиторний аналіз фрагменту заняття з естрадного вокалу із ознайомлення учнів з техніками джазового вокалу (техніки джазового вокалу на вибір)	1
7.	Підготовка та аудиторний аналіз фрагменту заняття з естрадного вокалу із ознайомлення учнів прийомами рок- та соул-вокалу (тип вокалу на вибір)	2
8.	Підготовка фрагменту заняття з естрадного вокалу із роботи над вокалізами	2
9.	Формування сценічної майстерності естрадного співака	1
	Разом	14

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювати визначену науково-педагогічну літературу щодо проблем методичної підготовки керівників вокальних студій	2
2.	Проаналізувати причини дисфонії. Визначити сутність понять «фоніатрія», «фонопедія»	2
3.	Здійснити аналіз заняття з естрадного вокалу (переглянути в мережі Internet).	2
4.	Проаналізувати особливості навчання естрадного вокалу дітей з особливими освітніми потребами	2
5.	Проаналізувати особливості навчання естрадного вокалу учнів-початківців	2
6.	Створити вокальну вправу для розвитку в учнів однієї із вивчених на лекційному занятті манер естрадного співу	2
7.	Підготувати проєкт на тему «Видатні джазові / блюзові співаки» (на вибір)	2
8.	Створити вокальну вправу у стилі рок / соул (на вибір)	2
9.	Здійснити художньо-педагогічний аналіз запропонованих вокалізів	2

10.	Проаналізувати особливості формування акторської майстерності і творчого перевтілення вокаліста у процесі створення сценічного образу	2
	Разом	20

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи та на семінарських (практичних) заняттях

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями; робить помилки в інтонуванні мелодичних конструкцій.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує практичні завдання.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує практичні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), бесіда, розповідь, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз музичних творів, ділова гра тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів освіти, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), перевірка виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль: екзамен у 6-ому семестрі.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання естрадного вокалу»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який на високому рівні володіє теоретико-методологічними знаннями у сфері естрадно-вокальної педагогіки. Уміє максимально використовувати у вокально-

педагогічній діяльності набуті знання і практичні уміння, успішно розв'язує проблеми особистісного розвитку учнів, формування в учнів вокальних навичок у сфері естрадного співу, музичної культури, естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до українського та світового естрадного музичного мистецтва. Виявляє високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення, потребу в художньо-педагогічній діяльності, самовдосконаленні. Демонструє готовність до ефективного здійснення вокально-педагогічної діяльності з учасниками вокальної студії, гуртка естрадного вокалу.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який володіє навчально-програмовим матеріалом у процесі розв'язання творчих завдань з курсу, однак допускає термінологічні помилки, не завжди логічно використовує теоретичні знання. Вирізняється стандартністю музично-педагогічного мислення. Потребує вдосконалення умінь та навичок, здобутих під час вивчення навчальної дисципліни, розвитку рівня професійної мотивації.

Оцінку «3», «задовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявляє знання і розуміння основних аспектів проблеми навчання учнів естрадного вокалу, проте вони недостатньо глибокі та осмислені. Інколи демонструє алогічність у відтворенні навчального матеріалу. Виявляє вміння частково аналізувати теоретичні аспекти проблем вокальної педагогіки, проте робить неточні висновки. Не вміє застосувати здобуті знання для вирішення вокально-педагогічних проблем, які виникають у процесі здійснення професійної діяльності.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної дисципліни. Демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу. Не здобув практичних умінь і навичок, необхідних для навчання учнів естрадного вокалу. Не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичні посібники, плани практичних занять, конспекти лекцій, практичні завдання, завдання для самостійної роботи, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ : ЗАТ «Віпол», 2007.
2. Баско О. А. Джазова вокальна імпровізація в процесі підготовки естрадних співаків. *Мистецькі пошуки* : збірник наукових праць. Випуск 12. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 8-14.
3. Вікторова М. В. Естрадний спів як засіб формування вокальних умінь і навичок студентів факультету мистецтв. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 287 с.
4. Красовська Л. О. Сучасний вокал: методи навчання в різних жанрах музичного мистецтва. *Культура України*. 2016. Вип. 53. С. 100-106.

5. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 216 с.

6. Овчаренко Н. Основи вокальної методики : науково-методичний посібник. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2006. 116 с.

7. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод.посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 368 с.

8. Юрко О. О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах загальної додаткової освіти. Суми:, 2005. 137 с.

Допоміжна

9. Атамасенко Н.О. Теоретичні аспекти формування вокально-хорових навичок підлітків у позашкільних навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2014. Вип. (2). С. 182–187.

10. Бондарчук А. Методика формування вокально-виконавських навичок студентів мистецьких спеціальностей засобами естрадної пісні. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. 2020. Вип. 3. С. 24-30.

11. Пляченко Т. М. Методика викладання вокалу: програма навчального курсу для студентів мистецького факультету. Кіровоград : РВВКДПУ ім. В. Винниченка, 2006. 30 с. URL : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7307> (дата звернення : 20.06.2023 р.).

12. Попова А. Методика навчання естрадного співу Бретта Меннінга. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка*. 2018. Вип. 1. URL : <http://nzm.tnpu.edu.ua/article/view/170763> (дата звернення 24.07.2023 р.).

13. Ріггс С. (Seth Riggs) Спів у мовленнєвій позиції (Singing in a speech position). URL : <https://www.youtube.com/watch?v=mkDRZW-Cm6k> (дата звернення 21.07.2023 р.).

14. Cheryl Porter Vocal Coach : Youtube. URL : <https://www.youtube.com/user/voicestudioit> (дата звернення : 28.06.2023 р.).

15. Estil Etudes Velum 2 Alejandro Saorin Martinez EMCI-tp. Alejandro Linklater K. Freeing the natural voice. URL : <https://scribd.com/document/285967926/linklater-freeingthe-natural-voice-pdf>. references (дата звернення 23.05.2022).

16. Saorin Martinez Vocal training : Youtube. (дата звернення : 23.05.2023 р.).